

O CAOS DE BARREIROS: VISTO PARA SENTENZA

Daniel López Vispo*

O pasado 14 de novembro quedaba visto para sentenza o xuízo penal contra o Alcalde do Concello de Barreiros (PP) e demais membros do equipo de goberno e contra a Arquitecta Municipal, por un presunto delito de prevaricación urbanística. Todo comezou en xaneiro do 2006 cunha Comisión de Goberno Municipal que veu outorgando licenzas urbanísticas en base a unhas obsoletas normas subsidiarias do ano 1994, a pesar das advertencias da Consellería e da Dirección Xeral de Urbanismo sobre a entrada en vigor da Lei do Solo de Galicia, entón vixente.

A rasa costeira de Barreiros sufriu un impacto irreparable.

A vista oral chegou 9 anos máis tarde, mais o destacable é que finalmente chegase a se celebrar, pois detrás deste xuízo hai moi poderosos intereses económicos de bancos, promotores, construtores e especuladores de solo. A primeira pica contra deste xuízo foi a inexplicable retirada dos recursos contenciosos administrativos por parte do goberno da Xunta do Sr. Núñez Feijóo: Como pode xustificarse continuar a vía penal iniciada polo goberno anterior (o "bipartito") contra unhas licenzas sospeitosas de ilegalidade, se a mesma Administración Urbanística da Xunta (con todo o seu goberno) viña a legalizar pola vía de feito a actuación urbanística do Concello de Barreiros?

A segunda pica foi a aprobación por parte do Consello da Xunta do chamado "Plan Sectorial para a mellora e ampliación das infraestruturas básicas de saneamento, abastecemento e rede viaria no termo municipal de Barreiros": Para que perseguir pola vía penal unhas actuacións urbanísticas que o Plan Sectorial acabaría por declarar legalizadas?

Non é, pois, de estrañar que, por dúas veces, o Xulgado Instrutor declarase o sobreseimento desta causa penal. A primeira vez, con descarada ousadía por parte dun xuíz, ao día seguinte de ser nomeado para o cargo!

AGARDANDO SENTENZA

Tanto para o Ministerio Fiscal como para a avogada da acusación particular exercida por ADEGA, no xuízo oral, con testemuñas dunha e doutra parte, quedou eficientemente probada a prevaricación das persoas acusadas, -principalmente do alcalde e da arquitecta municipal-, por canto non é crible que puidesen descoñecer, tanto as sucesivas advertencias de ilegalidade da Dirección Xeral de Urbanismo (ratificadas por sucesivas sentenzas do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia), como as da propia secretaria municipal. Tampouco é crible que as parcelas afectadas polos 45 expedientes de denuncia estivesen dotadas de todos os servizos urbanísticos básicos cando, nalgunha das licenzas, mesmo se propoñían fosas sépticas para o tratamento de augas residuais, ou cando algunhas testemuñas viñeron a recoñecer restricións de horario no acceso á auga potable durante os meses de verán.

Pero, sobre todo, resultan totalmente incontestables dúas probas obxectivas. A primeira, a promoción por parte do concello de Barreiros dun convenio cos promotores (o chamado "Convenio da auga") para a ampliación e mellora do subministro de auga potable. A segunda, a participación do Concello nun convenio para o referido "Plan Sectorial para a mellora e ampliación das infraestruturas básicas de saneamento,

abastecemento e rede viaria no termo municipal de Barreiros". O seu propio nome resume as carencias de servizos básicos nas urbanizacións aprobadas.

Á vista destas probas, para ADEGA, que exerce a acusación particular, non cabe esperar máis que unha sentenza condenatoria con inhabilitación para o exercicio de cargo público para o alcalde e membros da Comisión de goberno municipal e de suspensión de funcións para a arquitecta municipal. Calquera outra cousa sería unha invitación á continuidade na prevaricación. E, por suposto, a sentenza debe incluír a anulación das correspondentes licenzas urbanísticas.

A DEMANDA URBANÍSTICA EN BARREIROS

O actual termo municipal de Barreiros, -que ata mediados do século XIX levou o nome de Cabarcos-, era e segue a ser un concello maioritariamente rural, cunha poboación en continuo descenso desde os case 5400 habitantes de 1920, aos apenas 2950 do último censo municipal de 2017. Sen embargo, desde os anos 60 en que o mestre e alcalde Casiano Moreno promove a urbanización San Bartolo sobre uns terreos abandonados que antes pertencían ao Ministerio da Guerra, esta poboación incrementábase considerablemente, sobre todo, as fins de semana, chegando mesmo, nos últimos anos, a case quintuplicarse, sen dúbida, atraída polas súas extensas praias e pola percepción xeneralizada dun certo cambio na climatoloxía da zona.

A primeira pica contra deste xuízo foi a inexplicable retirada dos recursos contenciosos administrativos pola Xunta do Sr. Núñez Feijóo. A segunda, o intento de legalización das actuacións polo mesmo goberno de Feijóo

Sobre esta demanda estacional, a especulación urbanística de promotores e intereses bancarios non tardou en aparecer, e fíxoo da man dun goberno municipal con afinidade cara a estes intereses especulativos, e dun alcalde que exerce tamén como axente e representante dos intereses (inmobiliarios incluídos) do Banco Santander na comarca.

O FUTURO EN TRES TEMPOS

Pasado: fronte á actitude do goberno municipal de Barreiros, as sucesivas sentenzas do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia (TSXG) non tardaron en confirmar as denuncias e avisos de ilegalidade feitos desde a Dirección Xeral de Urbanismo durante o goberno bipartito.

Presente: coa reentrada do PP no Goberno da Xunta en 2009, o empeño do presidente Núñez Feijóo por deconstruír o traballo do bipartito tamén chegaría ao Concello de Barreiros, non tardando en retirar os recursos no Tribunal Contencioso Administrativo contra as licenzas outorgadas, e mesmo promover a súa legalización mediante o referido Plan Sectorial. Ante o recurso de ADEGA, este Plan Sectorial foi anulado por sentenza de 6 de xuño de 2013 do TSXG, sen que isto evite novas intencións de legalización.

Futuro: o fallo desta sentenza vai ser transcendental para o futuro urbanístico do Concello de Barreiros (e de toda Galicia), pois unha sentenza exemplar é imprescindible para emprender o camiño cara á sustentabilidade. Polo menos, mentres non cheguen novos aires que aparten das institucións os intereses especulativos do negocio do tixolo.

Mesa informativa de ADEGA en Barreiros.

IRRACIONALIDADE URBANÍSTICA

Promover a construción de máis de 6500 novas vivendas sen un previo estudo das previsións demográficas de poboación, baixo a única premisa dunha demanda estacional, e facelo sobre terreos rústicos, en parcelas sen viario urbano, auga, luz, sumidoiros, rede de telefonía, etc., e sen estudos de viabilidade do seu subministro vai contra toda racionalidade urbanística, e só pode derivar en impactos económicos, sociais e ambientais inaceptables.

Como xa se viu, a carencia das imprescindibles dotacións urbanísticas acabaron recaendo, non sobre os promotores beneficiarios do uso urbanístico do solo, senón sobre o resto da poboación. Outro tanto cabe dicir da falta de cesión ao concello por parte dos promotores do 10% do solo e da falta de planificación das reservas de solo para zonas verdes e equipamentos sociais (centros de ocio, vivendas sociais, etc.), que recaerán sobre o resto de propietarios e propietarias de solo sen que teña habido previamente unha equidistribución de todas esas cargas.

Os impactos ambientais van desde os riscos para a saúde ambiental e social, pola carencia deses servizos, até a intensa artificialización de todo o espazo litoral da rasa cantábrica, que linda con espazos da Rede Natura e de especial protección para as aves como a Zona de Especial Conservación ou ZEC Foz Masma e As Catedrais.

*Daniel López Vispo é membro de ADEGA.

Edifícios construídos en Barreiros sen dotación de servizos básicos.